

FTSK BARLANGKUTATÓ SZAKOSZTÁLY

Vidos Zoltánné /szerk./

ABSTRACT:

Mrs. Vidos, Z. /editor/: FTSK Speleological Department

The report of the group for 1983 contains 249 pages, in two volumes. The most important research achievement is the discovery of a several hundred metres long underground creek of the Danca-cave /Égerszög, Aggtelek karstic region, N. Hungary/. The 700 m long part surveyed by the polygon method is probably longer than 1 km. Further exploratory and documentation research work was carried out in the Pilis Mountains /Háromlyuk vertical shaft cave, Hosszú Mountain/, in the Duda Mountains /cave N° 4670 according to the national register of caves and Ördög Cave, Solymár/ plus Aggtelek karstic region /Teresztenye cave-system, "Tizenharmadik" - i.e. 13th - swallow-hole and surroundings/. The report contains papers about the theory of thermal-water created spherical niches, the thermal state-changes of air in caves and about surveying - mapping of caves.

Az eredeti jelentés tartalma /I. kötet/:

1. Munkaterv 1983. évre
2. Jelentés tartalom a budapesti területen
3. Háromlyukú-barlang kutatása
4. 4760 barlangkataszteri egység /összefoglalás/
5. Solymári-ördöglyuk és környéke
6. Francia-bánya barlangja /megfigyelés/
7. Jelentés tartalom Észak-magyarországi területen
8. Teresztényei-barlangrendszer kutatása
9. Szabadság-barlang és vizgyűjtő területe
10. Tizenharmadik-viznyelő és környéke
11. Danca-barlang kutatása /összefoglaló/

/II. kötet/:

12. Csoporttevékenység 1983-ban
13. A hővizes eredetű gömbfűlkék kioldódásának elméleti vizsgálata
14. A barlangi levegő termikus állapotváltozásai a légáramlás megindulásának időszakában
15. Anna-barlang /genetikai megfigyelések/
16. Szaklektori vélemény a Mátyás-hegyi-barlang atlasz kéziratáról
17. Mit lehet és mit lehetne leolvasni barlangtörképeinkről

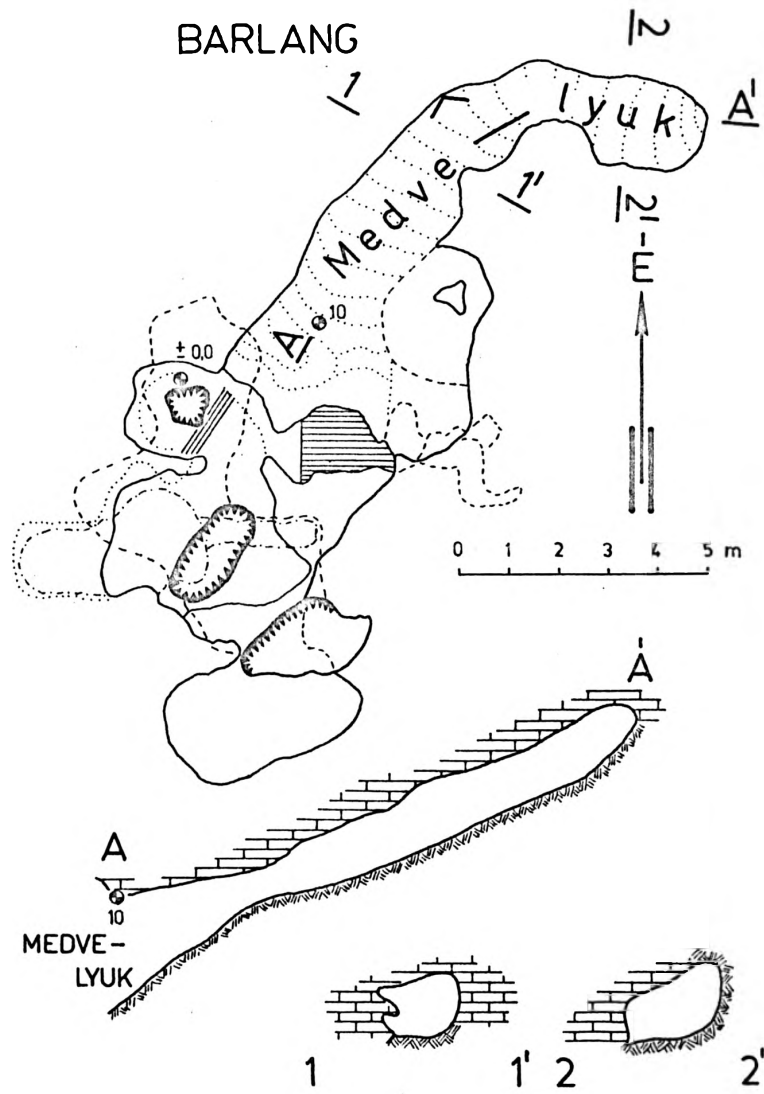
Háromlyukú-barlang

1983-ban először a tavalyi kutatási terület, a barlang főágának mélyítését végeztük. Ennél azonban célszerűbbnek látszott az ún. Medve-lyuk bővítése, feltárása és a továbbjutás keresése. A továbbiakban tehát ezt a munkát végeztük.

Ez az É-ÉK irányú járat eredetileg majdnem teljesen ki volt töltve agyaggal. Mivel a Medve-lyuk bejáratánál egy korábban kibontott, de végpontján teljesen összeszűkülő oldalkürtő található, ezt célszerűségi és biztonsági okokból meg kellett szüntetni. Egy mesterséges álfonók /ácsolat/ készítésével valósítottuk meg ezt. A kitermelt agyag nagyrészt erre a lefedett oldalkürtőre deponáltuk. A tábor végére elértük, hogy az ágban már nemcsak fekvé lehet közlekedni, hanem guggolva, illetve meghajolva is.

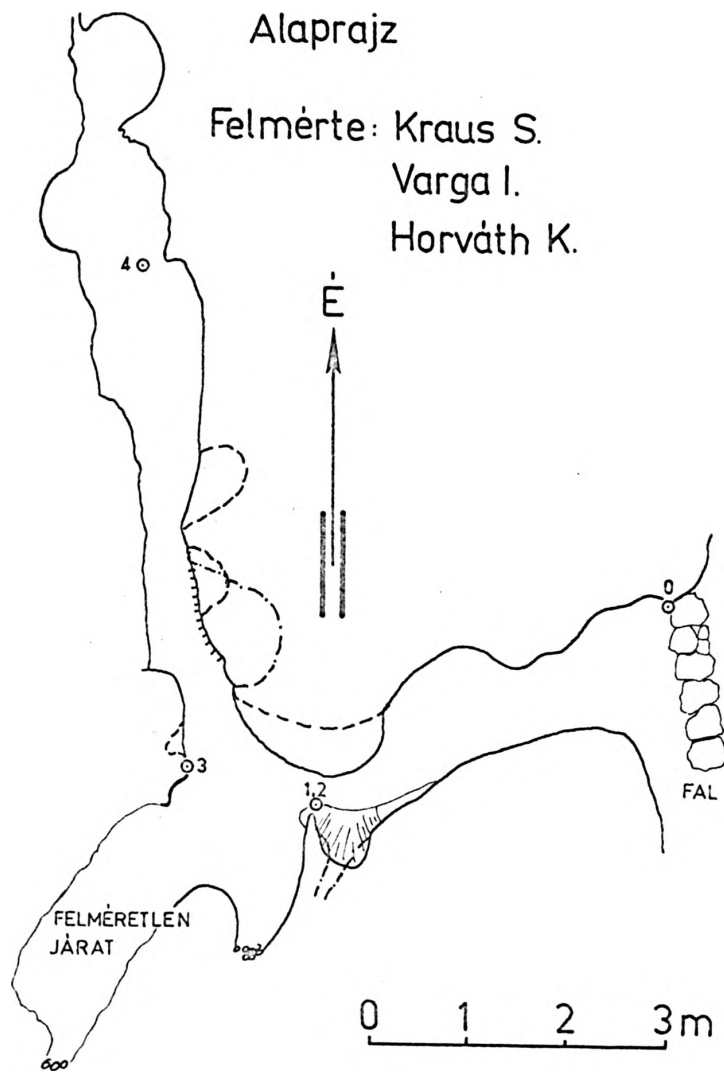
A járat jelenlegi végpontján a főté bontását végeztük különböző kéziszerszámokkal. A következő tábor egyik feladata is ez lesz, mivel az agyagkitöltés bővebb ropedést, járatot rejthet magában.

HOSSZÚHEGYI HÁROMLYUKÚ-

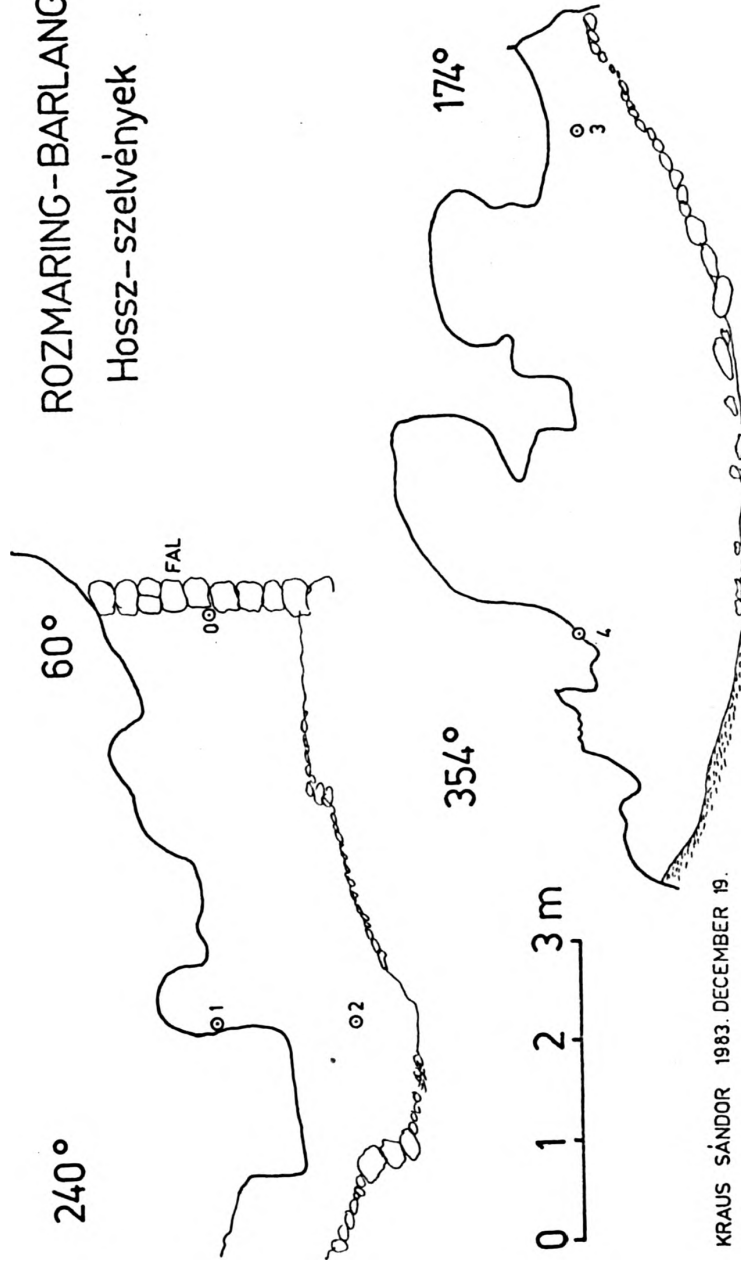
FELMÉRTE: HAVAS P. TATÁR Á. SZABLYÁR P.

ROZMARING- BARLANG
Felső-Kecske-hegy, 4763

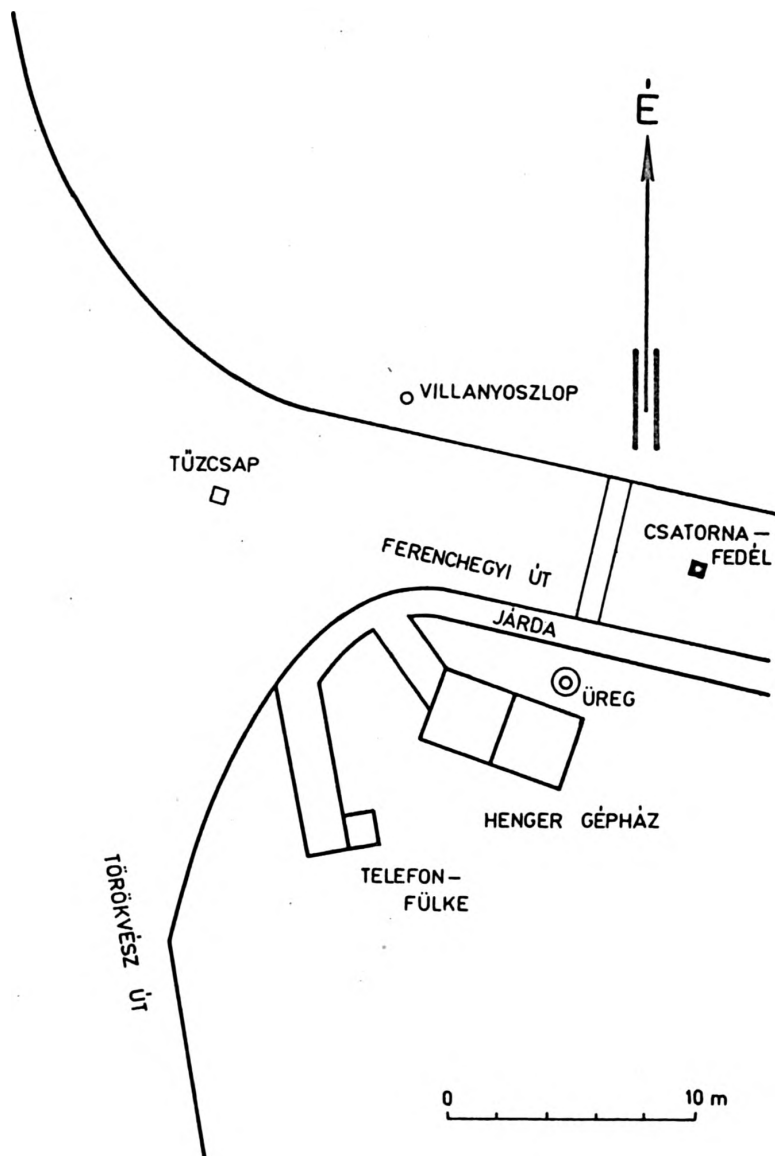
ROZMARING-BARLANG

Hossz - szelvények

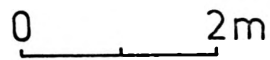
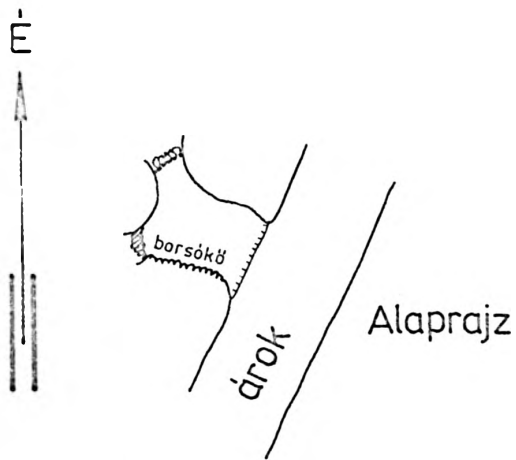
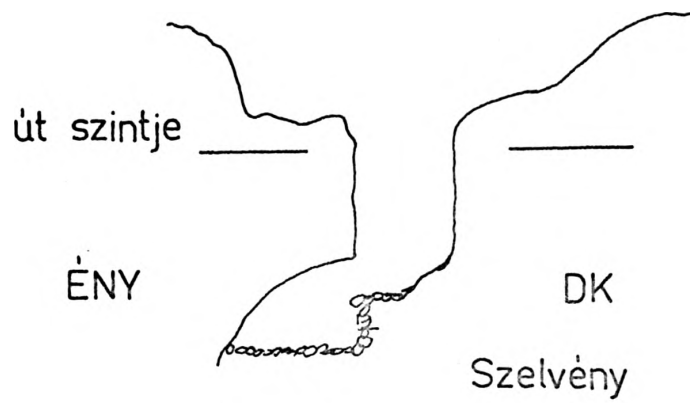
KRAUS SÁNDOR 1983. DECEMBER 19.

A FERENC-HEGYI ÜREGECSKE HELYSZINRAJZA

KRAUS SÁNDOR 1984. FEBRUÁR 7.

BP. FERENC-HEGYI-ÚTI ÜREG VÁZLATA

A munkát nehezítette, hogy a végponton hamar elhasználódott a levegő. A 2-3 fős munkacsapatok tagjai 3-4 percenként kénytelenek voltak váltani egymást a fáradtságérzet és az erős kimelegedés miatt.

/Máté József/

Mellékletben:

Szablyár Péter: Megfigyelések ... /a Medve-lyukban/
Kraus Sándor: Konkróció

A 4760. sz. kataszteri egység területén végzett munkák

Rozmaring-barlang

A Dudai-hegységben, a Szép-völgy felső részén /4763 számú barlangkataszteri egység/ van a Rozmaring TSz felhagyott kőfejtője. A Felső-Kecske-hegy DNY-i oldalában, a hármashatár-hegyi toronytól 224° irányban, 0,52 km távolságra nyílik a kőbánya bejárata. A fejtést 1980-ban hagyták abba a Dudai Tájvédelmi Körzet megalakítása miatt. Ezután a fejtőudvart részben feltöltötték, elvileg fásítást is végeztek. Jelenleg a bejáratnál néhány autóbusz-roncs van, ami a munkások öltözője volt. A kőfejtőt két kutya és egy hozzájuk tartozó polgár őrzi.

A kőbánya bejáró útjának nyugati oldalán, a fal elején egy rövid kőfal van építve. Ez takarja a természetes bejáratot, mert valószínűleg raktárnak használták a barlangot. A két folyosóból és egy mellékág jellegű járatból álló barlang kényelmesen járható, csak a mellékágban kell négykézlábra ereszkedni.

A járatok oocón mészkőben vannak, a kőfejtőben is ezt a kőzetet törmeltek. Különlégesség viszont, hogy a belső járat egy közel É-D irányú széles kalcittólér mentén, illetve abban alakult ki. Az 5-8 cm magas kristályok egy hasadék falát borítják. A két fal közötti nyílt részen a hévíz gömbfűlkőket oldott, amik néhol a mészkőbe is átnyúlnak. Méretük elég nagy, 1,2 m széles, 2 m hosszúak is vannak. Ennek a járatnak nyugati fala sík felület, e mentén alakult ki az elsődleges üreg, aminak falait a kalcit boborította. /Zárt cellájú vízáramlás fázisa, lásd Kovács J. - Müller P., 1980./ Hasonló kialakulású járatot elég ritkán találni a hévizes barlangokban, ezért fontosnak tartom az alaposabb vizsgálatokat.

Bontásra lehetőség van a járatok végpontján, törmelék, illetve oementálódott agyag alkotja a hasadékok végét.

/Kraus Sándor/

Ferenc-hegyi-úti-üreg

Téli vége felé a Törökvész út - Ferenc-hegyi út sarkánál egy betonhenger-gépházat épített a Fővárosi Vízüvek. Az onhez csatlakozó vezeték földmunkái közben kisebb üreg nyílt meg. Február 22-én láttam ezt a lyukat, ekkor a környező tereptárgyakhoz viszonyított pontos helyét bemértem /térképmelléklet/. Másnap klubtársaimmal néhány órás próbaásást végeztünk, ami egy kisebb, omladékkal záródó üreget eredményezett. A kitermelhető kiválásokból néhány darabot későbbi laboratóriumi vizsgálatok céljára megmentettem, az üreget pedig sorsára hagytuk.

/Kraus Sándor/

Zárójelentés a 4650 barlangkataszteri egység kutatásáról

A Hármashatár-hegy-Rózsadomb területét magába foglaló néhány négyzetkilométeres területen 4 nagybarlang ismert jelenleg, 15 km összhosszúságú járattal. Ha ehhez hozzáadjuk a Vár-barlang elvileg 10 km hosszú rendszerét, éppen a Baradla 25 km-es hosszát kapjuk.

A terület vizrajzát már előző éves beszámolóinkban ismertettük. Az egykori vízfeltöréseket jelző forrásmészkövekről összefoglaló irást jelent meg a Hidrológiai Közönyben. Ezt ki kell egészíteni az általunk megfigyelt néhány forrásmészkö-előfordulással.

A Ferenc-hegyi-barlang és a Gárdonyi út kanyarulatánál levő mésztufa-homlokkal összefüggése a barlang szintezési adatai alapján eléggé meggyőző.

A kutatások során a terület legtöbb barlangját végigjártuk, sok irodalmi adatot gyűjtöttünk össze, és sok földtani megfigyelést, vizsgálatot végeztünk. Két kisebb barlangot és számos apró üreget feltérképeztünk, illetve pontos helyét felszíni térképen bejelöltük. Ezek a csoport éves jelentéseiben megtalálhatók.

Az Alsó-Jegenye-völgyben néhány festékföld-bányászattal kialakított üreg, fejazó agyagban. Nem vizsgáltuk.

Ugyanezen a részen porlott dolomitsziklák, kisebb aláhajlásokkal.

A Kálvária-hegy Ny-i végződésénél nagy dolomitbánya, üreg nem ismert benne.

Szarvas-hegy /Tök-hegy/ É-i oldalában a Kötök padja alatti sziklákban irodalom említi a Tök-hegyi-sziklaüreget. Nem kerestük meg.

A Csúos-hegyi -nyereg DNY-i oldalán jelenleg is működő homokkőbánya van. Üreget nem leltünk.

A Solymári Vár-hegy /Mátyás-hegy/ is ezen a területen van, itt több egykori pince és kazamata vár feltárássra.

A Csúos-hegy erdővel fedett É-i oldalában és a szárazabb D-i oldalon egyaránt talaj borítja a hegyet, szálkő kibukkanás alig van, barlang nem ismert.

A Vadaskerti-hegy osúosának É-i oldalán van szálkő letörés, itt kisebb tektonikus és áltektonikus fülkék vannak.

A repülőtér Határ-nyeregbe kifutó sarkában egy kis domb áll, amit a régi térképek Gyula-várnak neveznek. Oldalában porlott és murvás dolomitot fejtettek, innen kapta a jelenleg is használt Homok-hegy nevet. ÉNY-i oldalában, a felső részen rövid /irodalomban 8 m/ barlang van. A főbejárat után egy kürtő a felszínre nyílik, de a járatban egyenesen továbbhaladva végül ki lehet bújni a domb oldalában. Triász dolomitban van, felmérését és vizsgálatát nem végeztük el.

A Vörös-kővár sok homokkőfejtőcskéjében üregeket nem leltem.

Az alsó repülőtér DNY-i Hidegkúti bejáratánál beépítve egy kisebb triász kőzetkibúvás van /Kővár?/. Ennek vizsgálata nem történt meg.

A Testvér-hegy - Tábor-hegy ÉK-i lejtőjén sok kisebb forrás faka, valószínűleg rétegvizekből. A gerinctől errefelé lejtő oldalon csak a Tábor-hegyi-barlang ismert.

Vihar-hegy - Hármashatár-hegy - Ujlaki-hegy NY-i meredek oldala erősen sziklás, ennek ellenére itt üreg jelenleg nem ismert.

Az Ujlaki-hegyi kőfejtő üreg-gyanús formáiról és a vörösayagos kitöltésű részről az 1981. évi jelentésben részletesen beszámoltunk.

A Felső-Keoske-hegy nagy kőfejtőjében levő Rozmaring-barlangról idei beszámolóink más részén van leírás.

Keoske-hegyi-kőfejtő /Szép-völgy DNY-i oldalán, 384 m magassági ponttól ÉK-felé, mászóiskola/. Itt a mászó utak egyike vastag hévizes kitöltésű gömbfülke-soron halad fel. A fejtő NY-i falánál egy tektonikus hasadék falát oseppekőlefolyás borítja, a hasadékok 2-3 m hosszan járható, ellenkező irányban is folytatódik. Jelenleg kőzet-törnelőkkel erősen feltöltődött az alja.

A fejtőben még több bontásra érdemes rész van.

Keoske-hegyi sziklák /Oroszlán-szikla fölötti hegyoldal/. Több kisebb üreget ismernek, az egyik 2-3 m hosszan belátható volt több éve, de azóta "elveszett".

Megjegyzés: Az irodalomban itt több hévizes nyom szerepel, de mivel a völgy ezen részén 3 Keoske-hegy van, azonosításuk elég nehéz.

Ördög-árok - Törökvész út közti rész

Apáti-szikla dolomitjában több barlangméretű üreg van.

A Szalonka-úton levő szeméttelap/?/ dolomitfalában üreg látszik, vizsgálata nem történt meg.

Az Apáti-szikla felső szintjében É-felé menő sétaút mellett néhány üreg látszik.

Itt van a Kőkapu nevű sziklaiv is, vörös agyagos kitöltéssel.

Tovább egy 6-8 m hosszú, egyenes táró van a sziklában.

Irodalomban szerepel a Battán-barlang, az Apáti-szikla aljánál. Maga a szikla sok helyen szerepel, a Kőkaput is említik, valamint "több érdekes üreget".

Balog Ádám úti természetvédelmi terület /Kis-szikla/ porlott dolomitjában kb. 10-20 m hosszú üregrendszert vájtak a dolomitpor kitermelése közben. A sziklafalban ezen kívül is van 1-2 üreg.

Jelentős a Gárdonyi léposó kanyarjánál lévő forrásmészkeő-csatornát feltárása, ami szintezési és térképi adatok alapján a Feren-hegyi-barlangból kijövő vízből vált ki.

"Törökvészi feltételezett barlang". Az MKBT-ben begyűjtött adat, az ott szereplő irányzögek és távolságok alapján nem azonosítható a helyzete. Nagyjából a Gárdonyi út - Tömörkény út találkozásánál lehet.

Törökvész út - Szép-völgy közti rész

A Guggér-hegyre a 11-es busz végétől széles sétaút vezet föl. Ennek alsó részén lévő nagy kanyar után egy kigőzölgés van. A vastag lejtőtörmelékből is eredhet a kigőzölgés, de mivel innen kb. 5-10 m-re van a triász/eocén kőzet hatása, valamint hévizes kiválások is vannak ugyanott, nem teljesen lehetetlen üreg létezése a környéken.

Az Árpád-kilátótól É-ra található a Miklós-kürtő /Árpád-kilátói-zsomboly/, Látó-hegyi forráskürtő/, amit a 60-as évek elején a "Várostervesek" bontottak ki először. Később többször kitisztították, de a nagy kirándulóforgalom miatt hamarosan betöltődik félig az üreg. 1969-ben kibontottuk /Kiss A., Kovács J., Kraus S./ ekkor 4,3 m mélységig jutottunk, ahol a DK-i kőzetdőlésnek megfelelően álló eocén réteglapok határolják az alját, de agyaggal teljesen kitöltött oszlop ment lefelé. 1982 elején az Óbudai Szeszgyár barlangkutatói /Adamek P./ ismét kitakarította, de azóta ismét feltöltődött szeméttel.

Az Árpád-kilátótól K-felé menő országos kék út mentén jobbra /D-re/ kisebb beszakadás /7/ van, ami 1 m mély, kigőzölgést nem láttam még, de vastag /30 cm/ kalcittalér van benne. A beszakadás is kérdéses, mert lehetett világháborús lövellés is.

Az ÉK-i, meredek hegyoldalon több százkökbukkanás és egy kis fejtő van, de üreg jelenleg nem ismert.

A Gugger-hegy K-i oldalán levő Francia bányában több üreg van. A legnagyobbat Rémó-barlang néven kutatja az FTSK, erről jelentést is adtunk, térképet készítettünk. A Várostervezési kutatói tárták fel 1958-62 /7/ között. A fejtő más részén is vannak üregek, sőt huzat is észlelhető némelyikben. Pontos helyüket csak a fejtő feltérképezése alapján lehet majd dokumentálni.

Csatárka úti kút. Erről Maucha László tett említést, miszerint az egyik keresztutca sarkán volt egy kút, amit ők kibontottak, és 14-16 m mélyen borsóköves üreget leltek. A lehetséges helyet nem tudtam azonosítani.

Pereno-hegy és barlangjai. A közismert járatokon kívül több üreg volt időlegesen nyitott az útépítések során. Egyikről idén jelentésünk más részén beszámolunk. A hegytető K felé levő folytatásán sok betemetődött kőfejtő van, számos kigőzölgéssel. Ezt már sok csoport ásta, de eddig eredménytelenül. A tető K-i végződésénél az É-i oldalon kis kert van az egyik bányaudvarban, itt a százkőfalon néhol barit van, néhány kigőzölgő repedéssel. A domb túlsó /D-i/ oldalán hatalmas bányaudvarban több ház áll. Ezek mögött a falat nem tudtam még vizsgálni, de a felső részen egy kör metszetű, teljesen kitöltött kürtő látható.

Említést érdemel még a Zöldmáli lejtő alsó végénél építkezés közben feltárt forrásmész-kő tömbök jelenléte is, ami az egykori vizkilépések helyéről ad felvilágosítást. Fotódokumentáció készült, azóta már betemették a feltárásokat.

Szép-völgy - Bécsi út közti rész

A Remete-hegyi /Fenyőgyöngye/ kőfejtőben több hévizes fülke és oldás látszik. A bányaudvart átszelő 1-1,5 m széles kalcittalér szintén érdekes. Az MKBT adattárban szerepel a Remete-hegyi rókaljuk, ami, leírása alapján itt lehet.

"Irodalmi" barlangok

Dupest utcahálózati térképe /Kartográfia, 1971/ 2 barlangot jelöl a Remete-hegyen.

Óbudai Remete-hegyi-barlang. MKBT adattár, 196486 hrsz. ház számszámokrajából nyílik. Részletes leírást Leél-Össy /1957/ ad. Talán ugyanerről írt Neidenbach Ákos a Karszt- és Barlangkutatói Tájékoztató 1964/5-6. számában /p. 114/.

A Mátyás-hegyi-nyeregből DK felé ballagva a Mátyás-hegy osúosa felé, található a Mátyás-hegyi-sziklaüreg, amit az Óbudai Szeszgyár kutatói /Adamkó P. csoportja/ 1982 első felében kb. 10-15 m mélységig bontottak ki. A triász tűzköves mészkőben kialakult, hévizes kürtőjellegű üregben nagymennyiségű kiválás van, amit visszaoldott "kaloitszivacsoknak" látok. A további kutatás, mélyítés fejtőtlenül ólaserü.

Szép-völgy - Bécsi út

A NY felé néző /"nagy"/ fejtő felső részénél oldalt továbbmenve van a kis kőfejtő, aminak peremén törmelékből kigőzölgést észleltünk télen. Ez lehet törmelékből származó pára is, de nem néztük meg alaposan.

A Mátyás-hegyi Keleti-kőfejtőt jelenleg az Acheron Csoport kutatja. Az itt levő több kis barlang és a fejtő peremén látott kigőzölgések összefüggés-vizsgálata,

bontása, eredményekkel biztathat.

Irodalomban szerepel még a Mátyás-hegyi 1. és 7. sziklatüreg, aminek helye bizonytalan, az a gyanúm, hogy ezek is a K-1 fejtőben vannak.

A Kiscelli-fennsík peremén található a Doberdó-úti 1. és 2. sz. kőfülke, valamint egy hasadék. Az üregek a forrásmészke-takaró alól kihullott /kibányászott?/ homok helyén maradtak vissza, míg a hasadék a mészkő egyik peremi tömbjének megoszlásával keletkezett. További üregek lehetségesek még.

Egyetlen jelentősebb barlangcsoport van a hegy tetején, ez az Áfonya utcai-barlang, ami jelenleg két beszakadásból áll. A közelben lévő József-hegyi kilátó forrásmészke valószínűvé teszi, hogy ezek feltörési osatornák voltak. Kár, hogy fenntartás hiányában betemetődnek majd.

Irodalmi adatok /Turistaság és Alpinizmus, 1930-as évek/ alapján több beszakadást is vizsgáltak a Rózsa-dombon.

A Duna partján lévő Molnár János-barlang és a Frankel Leó úton ismert többi üreg jelenleg is melegvizzel kitöltött, hasonlóan a régebbi jelentésünkben szereplő Lukács-fürdő V. kút barlangjához.

Említést érdemel a Zsigmond tér fölött levő dolomit kőfejtő /jelenleg sportpálya/, aminek átvizsgálása még nem történt meg.

A Szeróna úton jelenleg folyó alapozási munkák néhány üreg-gyanús formát tártak fel.

Rókus-hegyi-barlangról az MKBT-ben leltem adatot, a Nák utca - Tövis utca sarkán volt egy pincében. Nem jártam utána.

Zárda utcai beszakadások /ma Rómer Flóris u./ az 50. sz. ház pincéjében és az 52. sz. ház udvarán. MKBT adat, nem jártam utána.

Több forrásmészke-előfordulás van a Vasas sportpálya fölötti oldalban a Kiscelli Agyag fedőjében. Üreg jelenleg nem ismert.

/Kraus Sándor/

A Teresztényei-barlangrendszer kutatása 1983-ban

A gyenge vízfolyást kihasználva, a Vizetes-nyelő megbontását kíséreltük meg. Kemény munka árán lejutottunk addig a pontig, ahol "elődeink" már munkálkodtak. Az ácsolatoknak csak elázott foszlányait tudtuk azonosítani. Egy nagyobb méretű kő kiomelése közben beomlott a járat.

További feltárás lehetősége:

Célszerű lenne a Vizetes-nyelőtől D-i irányban egy kb. 4 m mély árkot mélyíteni egészen a meredek hegyoldalig. Így elkerülhetnénk az ácsolatok elkorhadását, szükséges lenne viszont az árok védőkorláttal való ellátása. Kivitelezése megoldható, de nagy munkát igényel.

Megfigyelések

1. Az Ácsolt-munkahelyet 3 alkalommal néztük meg. Sajnos azonban, a száraz nyár ellenére "vitztároló" volt.

2. A Veszettárpás-viznyelőnél viszont semmiféle vizelnyelési nyomokat nem észleltünk. Valószínűleg azt a kevés oszpadékot, mely az idén a környékre hullott, azt az erősen karros talaj közvetlenül el tudja nyoltni.

3. A töbör soron az 1-es munkahely melletti töbörben, amely a Vizes-nyelő felé sik, egy új víznyelő nyílt meg. Méretei: szélessége 220 cm, mélysége 110 cm.

4. Tüzetesebben megnéztük a Teresztenyei-forrásbarlang kutatási lehetőségeit. Erre jó alkalom kínálkozott, mert a vízállás igen alacsony volt. Nem látszik lehetetlennek a barlang feltárása, amennyiben a téli csapadók a nyárihoz hasonlóan csekély lenne. Szükséges lenne a meder-gátak átbontása, a tószertűn felgyűlt víz levezetése.

/Vidics Zoltánné/

Feltáró kutatás a Szabadság-barlang vízgyűjtőterületén

Vadettős-töbörben levő víznyelő bontása

Az 1978-ban megbontott két víznyelő közül a kecske-kút felőlit bontottuk tovább. A vízjáratot követve, mely 15-20 cm széles csőszerű üreg, bontottuk és termeltük ki a kürtő kitöltését. A függőleges kürtő alja a töbör felé lépcsőzetesen elhajlik. Jelenleg -5 m-nél tartunk a tisztítással. Közvetlen és kitöltésminta vizsgálata folyamatban. Az ácsolat megerősítése megtörtént. Így megakadályoztuk a törmelék és a fel-talaj "barlangba" való bojtását.

/Vidics Zoltánné/

A Tizenharmadik-víznyelő és környékének kutatása

A feltételezett üregrendszer az addigi munkaterületről ÉK felé helyezkedik el, az Almás-tető hegytömbjének Jósua-patak völgyére néző ÉK-i oldalán.

A kutatandó objektum egy Y alakban olágazó víznyelő sor, ahol a környéken lehulló csapadók egy része onyolódik a föld alatt, majd hosszabb-rövidebb út megtétele után a völgyben fakadó források valamelyikében lát újra napvilágot. Feladatunk ennek a vízjárat-rendszernek feltárása.

A víznyelő sor 16 önálló, kisebb nyelőtöleésből áll. Ezeknek mérete, egymáshoz viszonyított helyzete szpoomorfológiailag érdekes, mert onyi egymáshoz ilyen közel elhelyezkedő, jól fejlett víznyelő nagyon ritkán található a területen.

A XIII. víznyelő feltárását 1982 őszön kezdtük el, így már ebben az évben sikerült -8 m-re lejutni. 1983 augusztus 10-11-én végzett járattágító, kitöltés-kitermelő tovékonyosság következtében sikerült a továbbitás. Az újonnan feltárt szakasz törképezését elvégeztük.

A már barlangnak számító üreget az 1982. évben ezen víznyelő kutatásában kitaratóan és nagy odaadással dolgozó fiatal kutatónkrol, Vidics Zoltánról neveztük el, szakosztályi döntés alapján.

A barlang bejárata nagy, megállapodott /beékelődött/ kövek között kanyarodik lefelé -4 m-ig. Innen már szálkőfal kezdődik. Ebben az első termoskében apró kagylós oldásformák láthatók. Az egyik oldalon visszaoldott cseppkőkéreg található. A második szakaszban már agyagos kitöltés nincs, csak néhány "gambi" található. Itt is a kagylósan oldott felület dominál. A szakasz felső "kerülőjáratá"-ban erősen is igen érdekesen visszaoldott képződmények található, melyek vizsgálatával szeretnénk a későbbiek folyamán foglalkozni. A barlang további feltárását nem tervezzük az igen szűk járatszélvény miatt.

Tektonikai méréseket végeztünk a IX., XIII. víznyelőben, a völgyoldal különböző helyen kibukkanó köveken és a Vidics-barlangban.

/Vidics Zoltánné/

Danca-barlang kutatása

Kutatósoportunk 1983-ban az 1981-es feltáráskor elért barlanghossz több, mint kétszeresére "növekedett".

Csoportunk 1979-ben kezdett komolyabban foglalkozni a Danca-barlang kutatási lehetőségével. Az 1980-ban megkezdett kutatómunka már néhány méter előrejutást eredményezett. A munkát az Omladék-lejtőt és a Hatókrös-termet összekötő kúszójáratból É-1 irányba haladva kezdtük meg. Gyakorlatilag nagyobb kőzettömbök között bontással mesterséges folyosót képeztünk ki. A már szálkőnek tűnő szűkületeknél vésőssel tágitottuk a járatot.

Kissé kilátástalan helyzetben 1981-ben folytatódott a munka. Az egymást követő szűk keresztmetszetek nehezítették a kutatandó irány megtartását.

Kemény küzdelem árán sikerült a továbbjutás. Nagy örömet okozott a már esüggelt csoportunknak és erőn felüli teljesítményre voltak képesek. Először a poligon-mérést készítettük ol,év végén a teljes felmérést is. Az eddig ismert járatszakasz feltérképezését Lukács László végzőtte váltott segítő társakkal.

A barlang ekkor ismert hossza 279 méter /járatirány poligonvonal/. Gondot okozott ekkor a végponton levő szifon. 1982-ben többször csak megfigyelő tevékenységet folytattunk és kisérletet tettünk a szifon vizének egy kis teljesítményű szivattyúval történő apasztására. Ekkor 6 óra alatt 1,2-2 cm-t süllyedt a vízszint. Így beigazolódt, hogy valóban csak egy szifonnal állunk szemben, nem pedig egy forrás táplálta medencével.

1983-ban a nyári tábor alatt beszereztünk egy közierővel működtethető K-1-es szárnyszivattyút a szifon előtt 10 m-rel levő kis terem falára. Erre egy 20 m hosszú kemény gumí szivócsövet szereltünk, melyet lábszelleppel láttunk el. A szivattyúra ezután 80 m vékonyfalú PVC csövet szereltünk és ezt olvezettük a meglovó barlangjáratba. Megkezdve a szivattyúzást a víz 80 méter után a mederben szétterült, feltöltötte a mélyedéseket. Napi 10-12 órás szivás után szükséges volt egy napot várni, amíg a víz kissé oliszivárog, mert majdnem lehetetlenné tette a szivattyúállás megközelítését. Így is csak teljesen átázva lehetett elérni a munkahelyet, egy-egy váltás, amely 2 főből állt 4-5 óránál tovább nem bírta az ázást-fázást. Naponta két-két "csapat" váltotta egymást. A napi munka végfelé már a lovogó olhasználódott. Igaz kemény küzdelemmel sikerült a tábor ideje alatt -2,21 m vízszintsüllyesztést elérni.

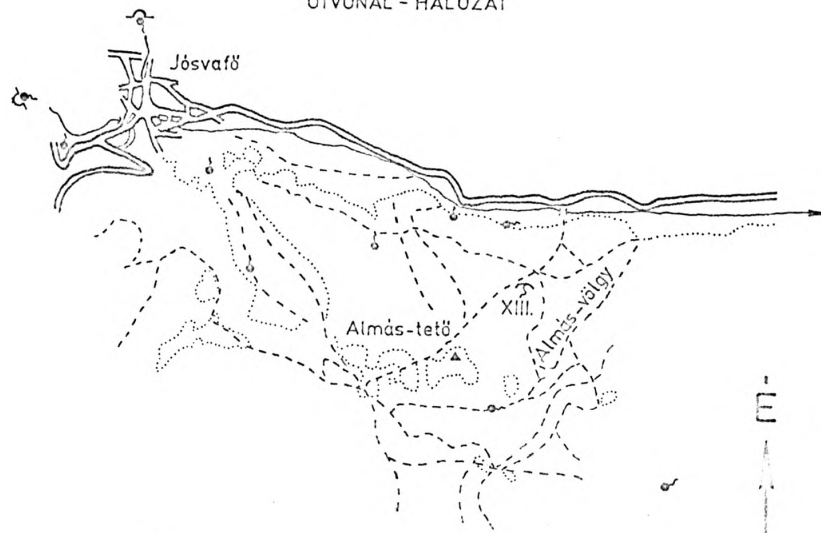
Ekkor már kezdtünk bizni a leszivás sikerében, mert az első szifontoromból egy viszonylag tágas szőpon oldott folyosó szabadult fel, mely kb. 45° lejtéssel vezetett a következő terembe. A szivócső végút lejjebb kellett tenni. Eldöntöttük, hogy 1 hónap eltelteivel ismét folytatjuk a munkát.

Kezünkre "dolgozott" a csontszáraz nyár és a kevés csapadékkal beköszöntött ősz is. A víz szintje nem emelkedett. Munkánkat végül is siker koronázta! Megnyílt a szifon! A szifonban 1,0-1,2 m mély sár volt és felette ekkor már 40 cm a légrés.

A szifon harmadik termének lejtőjén felküzdve magunkat, sok, már kissé megülepedett agyagot tapostunk le, így a sár mélysége növekedett, a légrés pedig 30 cm-re csökkent. Következett egy vizes szakasz kb. 40 cm vízmólységgel a szaunához hasonló járatprofilal. Kb. 30 m kúszó folyosó után már magas hasadékba jutottunk, melynek alja aprókaviosos meder. Innen omladékon át egy terembe értünk. Itt a meder kétfelé ágazik. Balfelé keskenyebb, de felső járatral rendelkező oldalágat láttunk. Jobbra fejlettebb mederben néhány méter után szifonnal találtuk magunkat szemben. Kissé vízszahúzódva a hasadékban felmáztunk és egy felső, szifonkerülő járatban mentünk tovább.

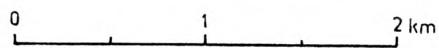
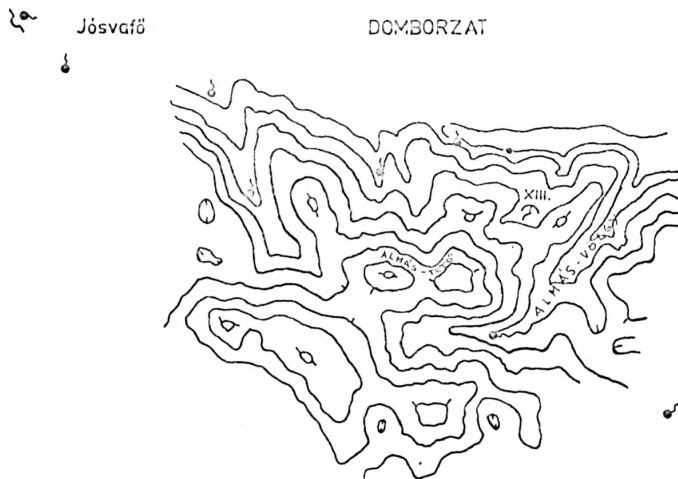
TIZENHARMADIK VÍZNYELŐ ÉS KÖRNYÉKE

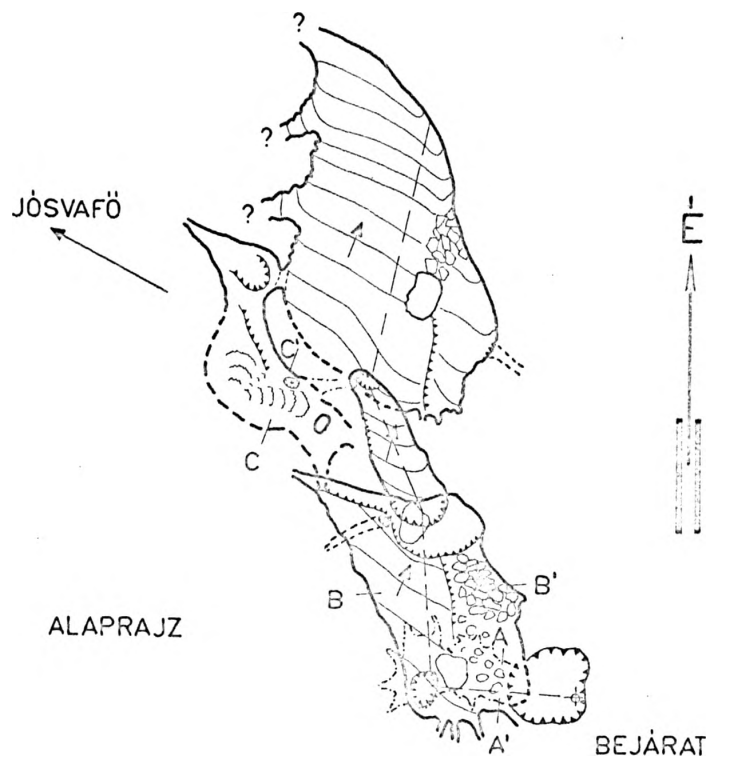
ÚTVONAL - HÁLÓZAT

TIZENHARMADIK VÍZNYELŐ ÉS KÖRNYÉKE

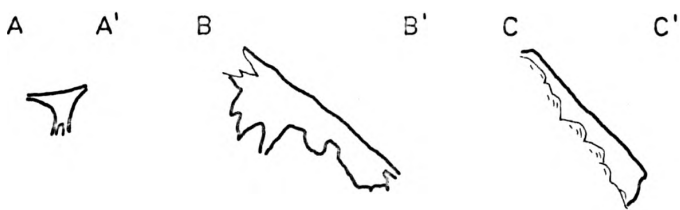
DOMBORZAT

ALAPRAJZ

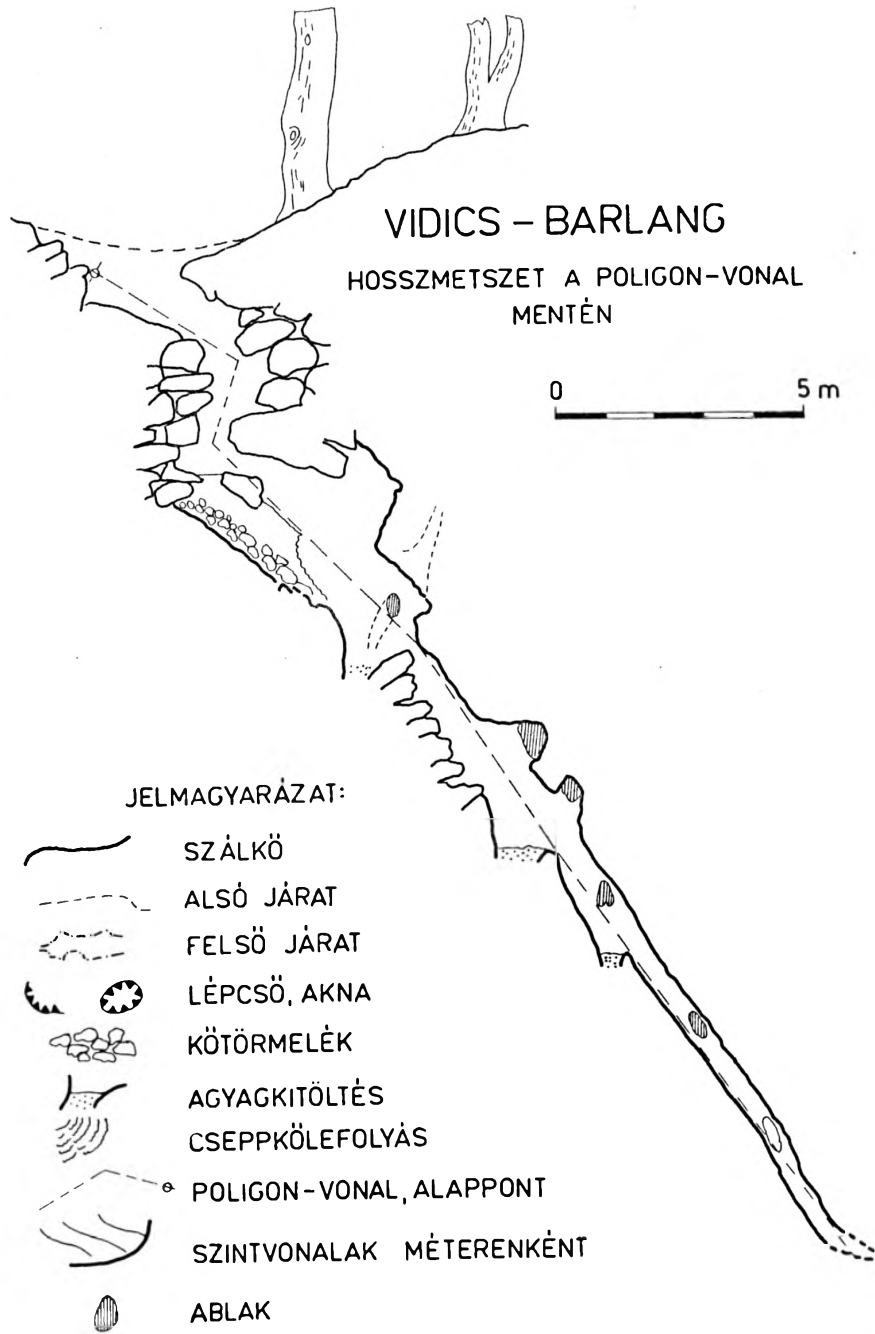
KERESZTSZELVÉNYEK

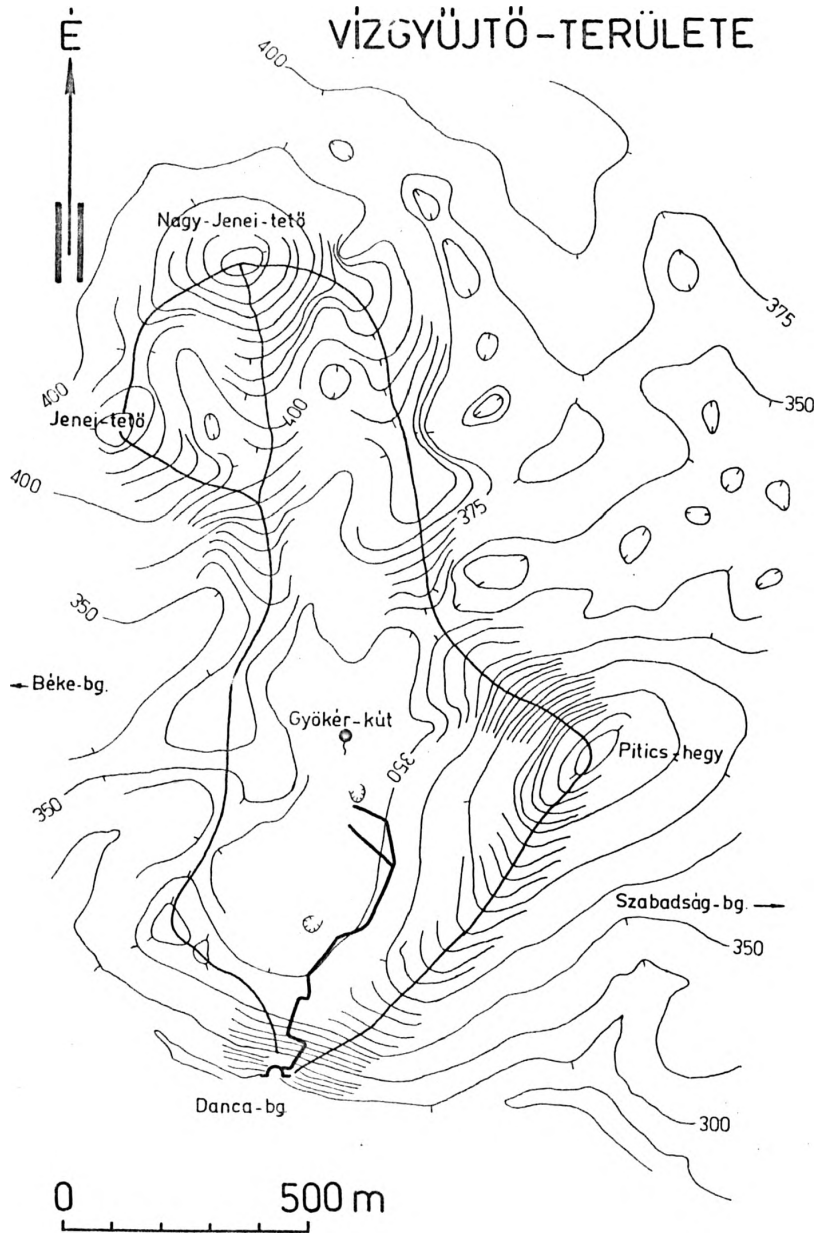
A VIDICS-BARLANG VÁZLATA

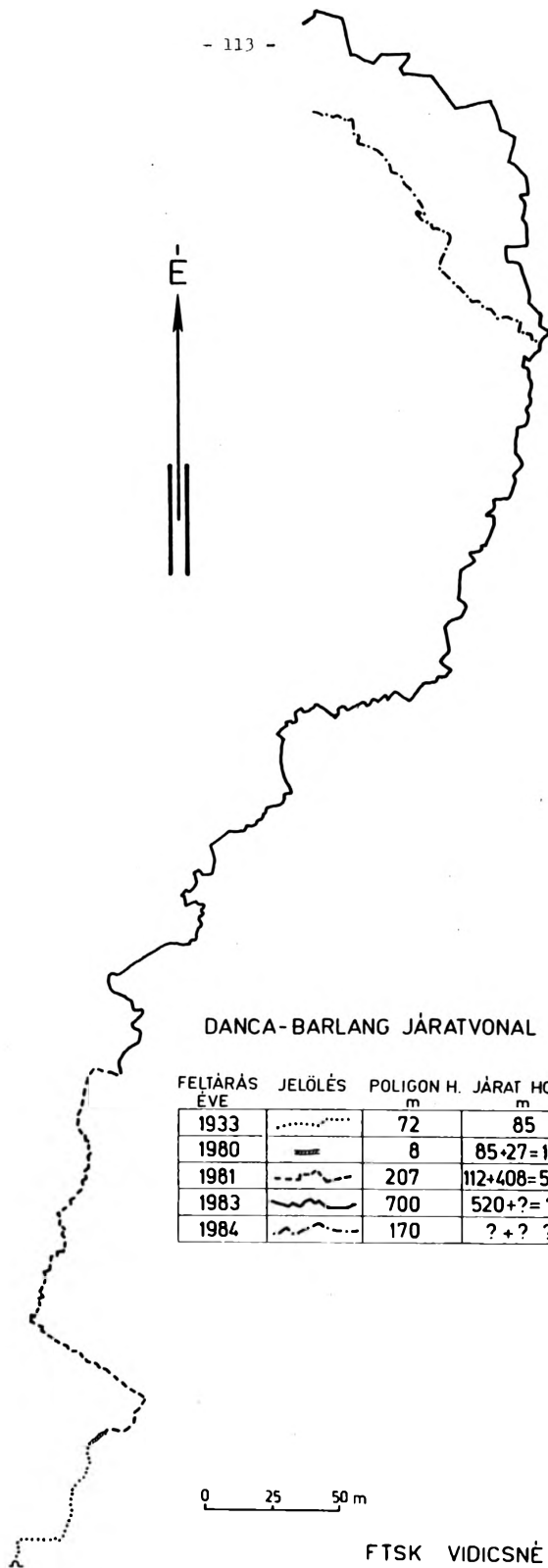
0 5m

FELMÉRTE: Dr. SZUNYOGH GÁBOR
KOVÁCS PÉTER
SZILVAY GERGELY
NEMCSICS CSONGOR

A DANCA-BARLANG ÉS FELTÉTELEZETT VÍZGYÜJTŐ-TERÜLETE

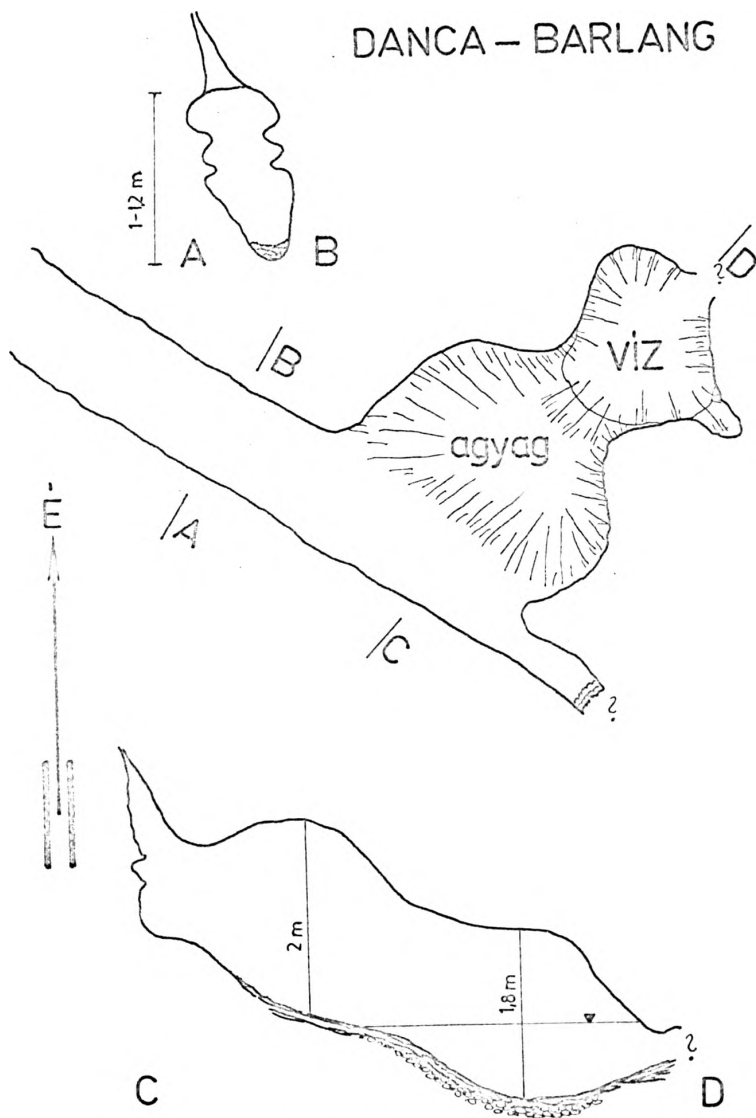

DANCA-BARLANG JÁRATVONAL

FELTÁRÁS ÉVE	JELÖLÉS	POLIGON H. m	JÁRAT HOSSZ m
1933		72	85
1980		8	85+27=112
1981		207	112+408=520
1983		700	520+?= ?
1984		170	? + ? ??

0 25 50 m

FTSK VIDICSNÉ

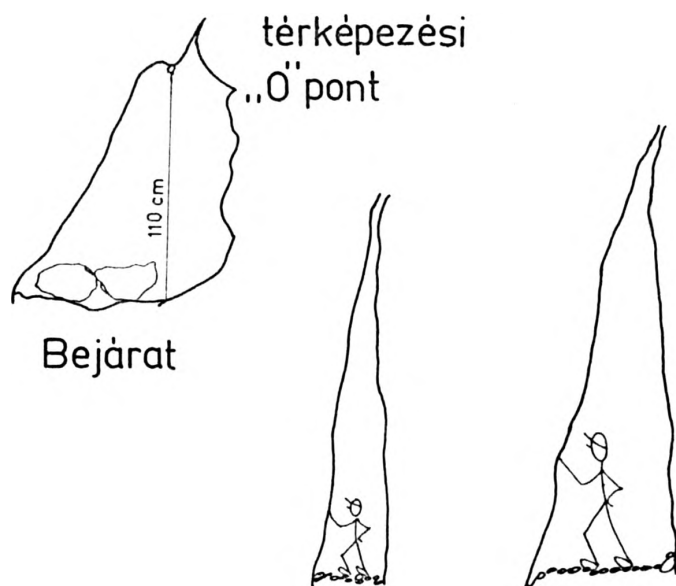

A SZIFON 1983 SZEPTEMBER 23-án
(Emlékezetből készült vázlat)

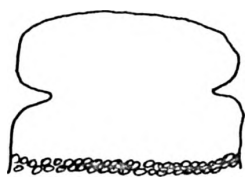
KRAUS SÁNDOR 1983 SZEPTEMBER 24.

DANCA - BARLANG

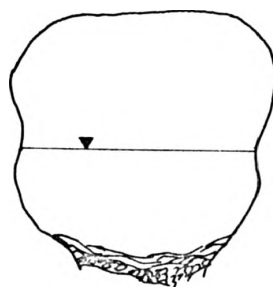
(Emlékezetből készült szelvényvázlatok)

Hasadék járatok
(több részen)

Kuszoda

Szauna

Kanyargós meanderes, leginkább "guggolós járat". Egy omladék terem után lementünk ismét a mederbe. Több helyen a mederbe hullott köveket kellett átrámolni, hogy tovább tudjunk haladni. A barlang ezen szakasza képződményekben közepesen gazdag. Formakín-
ose viszont osodálatos: meanderek, kagylós oldásformák. A meder keskeny bevágódása a járószint alatt 1,5-2 m. Járatmagasság 6-9 m /kb./, járatszélesség 1,5-2,0 m. A barlang mérete befelé haladva egyre inkább bővül. Az impozáns hasadékokat omladék-
termek tagolják. A barlang utolsó kb. 100 m-es szakasza teljesen elüt az eddig megszokott jellegtől. Itt dúsan képződményezett tágasabb és laposabb /szélessége 3-4 m, magassága 1,5-3,5 m/. E szakaszban 1,0-1,5 m-es agyagpadok vannak, melyben 15-20 cm vastag kaviosos sáv/ok/ húzódik. Az anyagrétegzettség vízszintes irányú. A víz-víz-
szamosta meder itt kb. 80 cm széles. Az agyagpadok tetejét oseppkőkéreg /1,5-2,0 cm/ borítja, ennek tetején helyezkednek el a oseppkőoszlopok, melyek vastagsága 13-15 cm. A meder meanderei lágyabb ívben kanyarodnak és helyenként 1,0-1,5 m-re benyúlnak laposan az oldalfal alá.

Jelenleg a barlang végpontját egy vetőszik mellett közetleszakadásból eredő omladékterem képezi.

Térképezés

A feltárt szakasz felmérését 5 napos földalatti tábor létrehozásával oldottuk meg. A térkép 1:100 méretarányban készült el /mellőkeljük/.

Az 1983-ban feltárt szakasz járatirány poligonhossza 700 méter.

/Vidics Zoltáné/